

ABECEDNA K N I X I C A

n a

hitro ino lahko podvujenje
Slovenskega branja.

Stertokrat na svetlo dana

Začetek xmeten , sreda lahka , konec veséli.

Prislovo.

V RADGONI
pri Alojzji Wajcingeri, Knigári.

1 8 3 3.

Imprimatur.

Vom k. k. Central-Bücherrevisionsamte in Wien am
14. May 1833.

HÖLZL, mp.

Vorgemerkt.

Vom k. k. Bücherrevisionsamte in Gratz am 21. Juny 1833.

Schodl, mp.

W-030005911

PREDGOVOR.

Da vsaki jezik má svoje lastne glase, so tudi vsakemi, ųi ga kdo kratko ino prav pisati ųe, ino xelf, da bi ga drugi dobro razuméli, lastne pismence (knixne ųerke) potrebne.

Tak najdemo xe pri starih Grekih, poznej pri Latinih, ino v' naših dnevih pri vsih-podvuųenésih narodih za njihove lastne jeziquc glase tudi veų ali menje lastnih pismenc.

Ne zadéni se zato nad tim, dragi Slovenec! ųi tudi ti v' nazóųni knixici med dozdajnimi pismencami neke kraųése ino pravése znamle najdes, s'kerimi se drugega nikaj ne iše, kak lepoto tvojega jako imenitnega jezika se bole povíksati.

Znamle, kere so novo zebrane, so nikak ne opervių novo zmišlene, temoų le od tistih priatelov našega daleų rasširjanega jezika semvzéte, kerí so xe davno pred nami hvale vredno za lepi Slovenski jezik ino dobroserųni narod totega jezika skerbéli,

Misli se zato brez vse skerbi, da bode vsaki Slovenec toti hasek hitro tudi sam spoznal ino

namesto dozdajnih pismenc skoro z' dosta veksim veseljom Slovenske knjige v' nazóqnih, kak pà v' dozdajnih znamlah bral.

Teliko veq se tó da obeqati, da je vsaki, ker le nekaj pismo razumi, toto potrèbo xe duqe leta vidil ino s' poti meti htel.

Spodoba ino pomenenje totih novozebranih pismenc je po abecedni redi tak: a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, š, z, x, t, u, v, ų.

Vse se izgovárjajo, kak dozdej. Le pridóqe so novo zapomniti :

c	sunce, mesec, serce,	{ n a m e s t o	z
s	se si se nasítil.		f
š	vaša paša lepša.		fh
z	zemla, zakon, merzlo.		s
x	xelím duxnost.		sh
ų	reųem veų ųastiti.		zh

Vse druge reųi na zgovarjanje, zlaganje ino branje naših ųerk ostanejo, kak dozdej, najmreų:

Vsih 25 pismenc ali knixnih ųerk se razlóqi na dvoje. Ene se velijo glasniki, druge tihniki.

Glasniki so tiste pismence, kere se vsikdar z' mirno odpertimi vustami na glas zreųti morejo. Njih je 5: a, e, i, o, u. Oni so veųkrat nad sobo poznamlani, ino se morejo, á, é, í, ó, ú, na dugo, â, ê, î, ô, û bole kratko, à, è, ì, ò, ù, pa vseli jako hitro zreųti. Na priklad: nát, léd, zíd, dvór, dúg,

bràt brâta, kmèt kmêta, nit niti, nôx nôxa, gùq gúqa.

Polek zgornih zasebnih glasnikov se so zapomniti 4 dvojčni, alipà le tè, qi za sobo ne majo glasnika: aj, ej, oj, uj, n. p. zdaj, mej, tvoj, huj, plajx, jejd, klojc, plujx. Z' glasnikom za sobo, pà se zgovarjajo razločno, n. p. sa-ja, me-ja, ro-jak, zvu-jan.

Tihniki so tiste pismence, kere se brez glasnika le tiho ino mutavo quti dajo. Njih je 20, b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, š, z, x, t, v, q.

Vsaki tihnik se more vsikdar qisto zgovoriti, ino poséбно so pridóqi tihniki jako qisto zgovarjati:

b	berem		g	gos
p	perem		k	kos
d	odáva		s	sit
t	otava		z	zíd
f	far		š	šafa
v	var		x	xala

Glasnik sam, ali tudi s' tihniki zloxen ino na enkrat zrečen, qi níq ne poméni, se velí zlog: ba, di, ro, qu, vra, zre, cvi, stru, hoj.

Qi pà glasnik s' tihnikom zloxen, na enkrat zrečen, xe kaj poméni, se velí beséda: ja, ti, on, mi, vi, sád, blisk, štór, raj, loj.

Keliko má beséda glasnikov, teliko glešta zlogov: kni-xi-ca, ma-lo-ve-den, dvoj-qet.

Za zláganje si posebno zapomni tote pazke:

Či dva glasnika v' red stojita, vzemi, pervega k' pervemi, drugega k' drugemi zlogi: No-e, Mo-ab, Jo-el, I-za-i-a.

Či med dvema glasnikoma le eden tihnik stoji, ga vzemi k' pridoyemi zlogi: je-len, o-sa, si-la, ro-goz, ne-vo-la, na-va-da, na-de-la-va-mo.

Či dva tihnika med dvema glasnikoma stojita, vzemi pervega k' pervemi, drugega k' drugemi zlogi: sun-ce, zvez-da, res-niq-nost.

Či najdes tri ali že več tihnikov med dvema glasnikoma, se vzeme naj berxej le zadni k' pridoyemi zlogi: skerb-nost, kerst-nik.

Či je beseda z' besedo zloxena, se razlóxi, kak je zloxena: Zla-to-vranj-ka, bra-no-vlek, pro-so-mla-tec.

Svetlése pazke od zgovarjanja ino zlaganja Slovenskih pismenc, glej knigo po iméni: Lehrbuch der windischen Sprache, ein Versuch zur gründlichen Erlernung derselben für Deutsche, zur vollkommeneren Kenntniß für Slowenen.

A	B	C	D	E	F	G	H	I
a	b	c	d	e	f	g	h	i
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>G</i>	<i>H</i>	<i>I</i>
<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>
J	K	L	M	N	O	P	R	
j	k	l	m	n	o	p	r	
<i>J</i>	<i>K</i>	<i>L</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>O</i>	<i>P</i>	<i>R</i>	
<i>j</i>	<i>k</i>	<i>l</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>o</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	
S	8	Z	X	T	U	V	Y	
s	8	z	x	t	u	v	y	
<i>S</i>	<i>8</i>	<i>Z</i>	<i>X</i>	<i>T</i>	<i>U</i>	<i>V</i>	<i>Y</i>	
<i>s</i>	<i>8</i>	<i>z</i>	<i>x</i>	<i>t</i>	<i>u</i>	<i>v</i>	<i>y</i>	

8

		1.		
a	e	i	o	u
ba	be	bi	bo	bu
ca	ce	ci	co	cu
da	de	di	do	du
fa	fe	fi	fo	fu
ga	ge	gi	go	gu
ha	he	hi	ho	hu
ja	je	ji	jo	ju

2.

		i	o	u
a	e	i	o	u
ka	ke	ki	ko	ku
la	le	li	lo	lu
ma	me	mi	mo	mu
na	ne	ni	no	nu
nja	nje	nji	njo	nju
pa	pe	pi	po	pu
ra	re	ri	ro	ru

3.

		i	o	u
a	e	i	o	u
sa	se	si	so	su
sa	se	si	so	su
za	ze	zi	zo	zu
xa	xe	xi	xo	xu
ta	te	ti	to	tu
va	ve	vi	vo	vu
qa	qe	qi	qo	qu

		4.		
a	e	i	o	u
ab	eb	ib	ob	ub
ac	ec	ic	oc	uc
ad	ed	id	od	ud
af	ef	if	of	uf
ag	eg	ig	og	ug
ah	eh	ih	oh	uh
aj	ej	—	oj	uj

		5.		
a	e	i	o	u
ak	ek	ik	ok	uk
al	el	il	ol	ul
am	em	im	om	um
an	en	in	on	un
anj	enj	inj	onj	unj
ap	ep	ip	op	up
ar	er	ir	or	ur

		6.		
a	e	i	o	u
as	es	is	os	us
as	es	is	os	us
az	ez	iz	oz	uz
ax	ex	ix	ox	ux
at	et	it	ot	ut
av	ev	iv	ov	uv
aq	eq	iq	oq	uq

a	e	i	o	u
bàk	bér	biq	bob	but
cáp	cév	cim	cót	cux
dám	dèl	dim	dol	dúg
fár	—	fig	—	—
gaq	gen	giz	gós	gùq
hak	het	hix	hód	hus
jas	jéx	jíl	jòq	jud

8.

a	e	i	o	u
kàd	kép	kít	konj	kúq
láj	lés	lím	lón	luk
màk	méd	mír	móq	múv
nát	néx	nìt	nòx	nul
nján	njén	njim	njon	njus
páv	pét	pínj	pod	puh
rás	réz	ríl	ròb	ruq

9.

a	e	i	o	u
sád	sel	sír	sol	sug
sáp	sét	sínj	sop	suk
zar	zèt	zíd	zob	zur
xal	xén	xiv	xol	xuq
tát	tèp	tír	top	tul
vál	vèq	vil	vol	vúk
qàs	qès	qín	qop	qúk

10.

a	e	i	o	u
sla	šle	šli	šlo	dru
zna	vre	vri	zlo	glu
vsa	pre	vxi	sto	spu
psa	pse	psi	dno	zvu
dva	dvé	trí	kdo	blu
kda	xnje	ymí	smo	kru
tla	smè	vsi	vso	slu

11.

a	e	i	o	u
ast	eqt	ilc	ovc	urs
ask	est	išk	ost	ukt
ark	elk	ist	ont	uqt
aqt	evt	int	ort	ulk
avc	eks	isk	oqt	urk
ant	ert	iyt	opt	unt
alc	erk	irt	orc	unc

12.

a	e	i	o	u
šlat	vreq	xšfc	štór	drux
znak	prek	bzik	smol	slug
vsák	xnjet	dnik	psov	zmuk
brat	sméh	krìq	glòg	grum
mraz	svét	klin	zvón	krug
zlát	sreš	cvlq	plót	spun
vrán	xléb	gníd	trot	zvuk

a	e	i	o	u
pást	peyt	vile	love	turš
lást	vest	pint	gost	kuqt
bárk	velk	visk	norc	burk
gàrc	cevt	gizd	gork	qunt
rást	bezg	cisk	korc	sunc
pask	kert	piqt	zorq	punc
tele	verq	lišk	post	xuqk

14.

a	e	i	o	u
plást	cmerk	blick	grozd	plunc
brást	glešt	glist	zlost	squnt
prásk	dlesk	zbirc	drozg	zmuvt
spárc	tresk	svink	klopk	zbark
slást	klenc	stisk	królk	skuqt
krást	smert	spilk	kvoqt	zmuqt
smrad	brest	zviht	škvorc	zbulk

15.

aj	ej	ij	oj	uj
dáj	njej	—	boj	baj
gáj	hej	—	doj	huj
jaj	jej	—	joj	juj
kaj	mej	—	loj	luj
naj	pej	—	moj	muj
raj	sej	—	roj	ruj
vaj	vej	—	voj	vuj

16.

aj	ej	ij	oj	uj
jajc	jejm	—	sojk	hujd
šajk	jejd	—	trojk	mujt
plajx	vlejt	—	dvojk	bujt
lajt	zlejt	—	klojc	vujd
mlajš	sejm	—	hojk	hujs
zajnk	glejd	—	vojsk	rujht
znajd	vjejd	—	svojk	plujx

17.

da-qa, du-ša, go-ba, hi-xa, ja-ma, ka-qa,
 ko-xa, me-ja, me-ra, mi-za, mu-ha, no-
 ga, nji-va, pe-na, pe-ta, ra-ma, ro-sa,
 so-ha, še-ga, ze-ba, xu-na, te-nja ve-ra,
 ŷe-la, de-te, i-mé, li-ce, o-jé, pé-re, pi-
 še, pu-re, de-lo, ko-lo, me-so, ne-bo,
 se-no, ši-lo, xi-to, vi-no, ŷe-lo.

18.

bo-bén, go-bec, go-lob, ka-men, ko-rén,
 ko-nec, la-ket, me-sár, o-bed, o-gon,
 o-ves, o-ŷák, po-tok, ra-zum, ri-biŷ, ro-
 gel, se-ver, za-vec, xe-lod, va-lék, ve-
 ter, ŷu-dex, vo-gol, vi-hér, pre-laz, pla-
 mén, sla-díŷ, mi-lost, o-bíst, po-vest,
 ra-dost, sta-rost, ŷe-tert.

19.

bér-sa, ov-ca, prav-da, tox-ba, vih-ta,

drev-je, sed-lo, ser-ce, sun-ce, spár-ca,
 pras-ka, dux-nik, ver-nost, ʒes-nek, glav-
 nik, jeʒ-men, bíʒ-njak, gos-pod, sveʒ-
 njak, dek-la, lad-ja, maʒ-ka, mez-ga,
 met-la, mrav-la, veʒ-nost, pis-mo, plat-
 no, zer-no, ʒrox-je.

20.

bo-ga-tec, de-la-vec, de-lav-nik, gos-po-
 da, ka-me-nje, di-ví-ca, la-kon-ca, ma-
 ʒi-ha, ma-tí-ca, na-va-da, o-ta-va, po-lí-
 ca, po-sod-ba, pʒe-ní-ca, sa-bo-ta, sla-
 ti-na, ve-ʒer-ja, do-vol-nost, per-ho-lád,
 go-ve-di-na, le-de-ní-ca, raz-ve-se-le-nje.

21.

be-xáj, drux-banj, kos-tanj, li-šáj, ver-
 šáj, mlaj-šé, rojst-vo, vojs-ka, po-jed-
 ni-ca, po-huj-ša-va-nje, od-me-ta-va-nje,
 po-prav-laj-mo, na-de-lá-vaj-mo, vsa-je-
 ní-ca, se-jan-ca, po-vo-je-ní-ca, vu-jan-ca,
 za-svo-je-nje, vuj-gi-báʒ, bo-jeʒ-nost.

22.

An-drás, Bar-ba-ra, Ci-ríl, Da-vid, E-li-
 za-bet, Flor-jan, Gre-gor, Hi-gín, I-van,
 Ja-kob, Kil-jan, Lu-kaš, Mar-ko, Nik-
 lav, Njo-naš, O-til-ja, Pa-vel, Ra-fa-el,
 Se-ve-rín, Šu-men, Za-ha-ri-aš, Xi-dovst-
 vo, To-máš, Ur-ša, Vik-to-rín, ʒeh.

23.

Ja sem mladi. Ti si mlajsi. -On je naj mlajsi. Mía sva zdrava. Vía sta dovolna. Ona sta veséla. Mi smo radi pri vas. Vi ste radi pri nas. Oni so radi pri njih. Ona je bila marna. Ono se je vuqilo dobro. Mi xivímo radi.

24.

Drevje nam rodí sád. S' tersovja se bere grozdje. Med vinogradnimi sepi se zorijo perve jagode. Z' njive dobívamo síljè. V' ogradi cvetejo rože. Po travnikih se spravla seno. V' lesih najdemo gobe. V' zasadi si redímo mlado drevje.

25.

Pes laja ino odegánja tate. Maqák ino máqka lovíta mísi. Kokót popéva v' noqi ino tudi skoz dèn. Kokósi nam nesejo jajca. Golobi so krotki. Rece ino gosi so rade v' vodi. Purán ino pura si rada qobo povésita ino svojo perje nasersita. Písanci so radi kvokli pod peróti.

26.

Krava nam dáva mleko. Bik má moqne rogéle. Tele se rado berca. Osel je z' boxno kermo dovolen. Konj jej oves,

detelo, travo, seno, ino rezano slamo. Kozel smerdí. Svinje majo šetínje ino rova-
jo s' herlcom. Prasci so radi pri prasíci. Podgane delajo v' hrami kvár.

27.

Vtiqi popévajo. Serséni, umeli, obádi
ino hrosi berníjo. Čele nosijo trosíne,
vosek ino méd. Pavuk prede na stene mre-
xe, ino si v' nje loví muhe. Metuli postá-
nejo is oliljenih gosanc. Komári nás radi
pikajo. Ivanova muha se sveti, kak ogen.
Obád má rogéle, kak jelen.

28.

Kert rova v' zemli ino gubí travo,
Jazbec kvári tursico. Zavec guli mlado
drevje. Jéx se kota po lesnih gruskah, si
nje natekne ino gre k' svojim mladim. Thor
íše jajca. Lesíca loví kuri. Medved pre-
metáva roje, ino krade méd. Vúk pod-
kaple hrame, ino odnása xivíno.

29.

Človek je imenitnéši, kak vsaka stvar.
On se s' svojim pogledom ravna proti nebi,
se zna skos svojo pamet dosta lepega na-
vuqiti, zna skos svoj razum spoznati ha-
sek vsake reqi, se zna celo Boga dovediti,

zna Boxjo volo spoznati, dobro od hudega ločiti, dobro včiniti, hudo zaveriti ino se s' svojo nemerjójo dušo na veke zveličati.

30.

Adam ino Eva sta bila prva človeka. Matuzalem je xivel devetstó devetino šestdeset lét. Abraham je ostal na sredi grešnega lustva pravičen. Mojzeš je dobil od Boga deset Boxjih zapovedi. David je s' pastirskega stana postal kralj. Salomon je postaviti dal v' Jeruzalemi tak lepo cirkvo, da ji je ednake na zemli ne bilo.

31.

Od začetka svéta do Kristusovega rojstva je preminulo stiri jezero lét. V' sedemdesétemi léti po Kristusovem rojstvu se je Jeruzalemsko mestó skos hudo vojsko tak porusilo, da je ne kamen na kamni ostal. Svet stoji še blizo šestjezer lét. Ino kak dolgo se bode svet stal, niden človek ne zná.

32.

Na nebi vidimo sunce, mesec ino zvezde. V' zraki visíjo megle. Pod meglami lečejo vtiqi. Zemla má brege ino dole, ravéne ino dnike, suhóto ino mokróto, ka-

menje ino brunec, drevje ino travo, stvari ino ludi. Vse tote reči je dobrótlivi Bog stvoril nam k' veselji ino haski.

33.

Sunce nam dáva svetlóbo ino toplóto. Keliko duxe ino blixé nad nami ono síja, teliko dugše ino svetlése dneve, ino tudi teliko toplej mamó. Keliko nixé od nas ono svoje ruméne xáre stranski na nas opíra, teliko kračése ino temnése dneve, ino tudi teliko merzlej mamó.

34.

Sunce nam skos svoj istók ino zahod narédi dén ino nóč, skos svojo viséso ino nixéso síjanje pá štiri letne qase, najmreč: Protiletje, leto, jesén, ino zimo. Bres sunca bi zemla veqno temo ino strasen mraz mela, ino niq, celo niq ne bi moglo rasti ino xivéti.

35.

V' nekíh nočih nam sveti mesec, ali pá le slabo ino bres toplóte. On se nam kaxe operviç kak serp, te polokrugel, nató ves okrugel, zadniç pá, kak serp, na ópak. Skoz dén ga le tak dolgo vidimo, dokeliç sunce moqno ne obsíne ino ga

zablisi. Tudi v' noči ga nam megle dostakrat zakrijejo.

36.

Okóli mesca se bliskeče v' noči na jasnemi nebi teliko zvezd, da jih presteti ne moremo. One se nam vidijo male, kak dalečne luči; alipà vnoge med njimi so vekse, kak naša cela zemla. Vidijo se nam tak male le zato, da so odviše daleč od nas.

37.

Tak daleč od nas so zvezde, da bi na zemli streljena krugla do njih više dvajsti, trideset ino štirideset let mogla hitro letéti, ino se itak ne bi vsih doletéla; kajti, keliko menše se nam neke zvezde vidijo, teliko dale od nas so.

38.

Megla postane iz vode. Ona je opervič na zemli, okoli nas čási tak gosta, da nikam ne vidimo. Nató se vzdigne na nebo ino po zraki plava. Tam se čási maličke meglina sragice edna na drugo namerznejo, dobíjo spodóbo belih, četéro, petéro, šestéro voglastih mincenih zvezdic ino priletíjo na zemlo. Temi se reče: Sneg gre.

39.

Čási se maličke meglíne sragice nalovijo v' menše ino večše kaple, ino kda tote dolkaplejo, pravimo, da dex gre. Čási tote kaple v' zraki zmerznejo na léd, ino zmerxnjene na dno kaplejo, ino tak, pravimo, da toča gre, kera nam pobíje večkrat pola, vinograde, drevje ino travnike.

40.

Med meglami se tudi nabírajó xvepléni ognéni slabi, se potem v' oblaki raspóyijo, osvetlíjo vso nebo ino zemlo, ino strasno sprasíjo. To se reye bliskati ino germéti. Ino kam blisk ali zrayni ogen vgodí, tam, pravimo, je blisk ali grom vdaril. On vuxge večkrat hrame ino dreva.

41.

Sneg, dex, toča, blisk ino grom so nam k' totemi haski: Sneg ino dex

pomajeta zemlo, da naj vse lepo ino rodno rase. Toja ino grumski strah pa ravnata hudi ludi na pobolsanje xivljenja, dobre pa v' kreposti terdita. Pri vsih totih reyih se zato moremo po Boxji voli ravnati.

42.

Okoli cele zemle je zrak, ino njegova potreba je telika, kak sunyna svetloba ino toplota; kajti tudi brez zraka ne more nij rasti ino xiveti. Zrak na bregih ino velikih ravénah je yistési ino zdravési, kak v' dnikah ino velikih mestah, zato najdemo na gorah tudi zdravése ludi, kak v' dolinah ino pri stojéyih vodah.

43.

Zrak je yási topel, yási mersel, yási suhi, yási moker, ino se skoro prevéno gible. Ylovek ino vsaka xiva stvar z'njega dusko poprejímle, ino se brez njega naglo zadusi. Tudi drevje ino vsaka trava, kak hitro se jì zrak odvzeme, k' mesti vsehne.

44.

Bole moyno se zrak gible, bole, pravimo, pise veter, kajti veter je drugega niy ne, kak gibanje zraka. Imenitni vetri so stirje: Jug, sever, juternjak, veyernjak. Jug pise od poldneznega, sever od polnoynega strana, juternjak od sunynega istoka, veyernjak od sunynega zahoda. Naj topléxi je jug, naj merzléxi je sever. Juterni ino veyerni posunynjak pà sta hladna.

45.

Tudi vetri sonam k' velikemi haski. Oni pomagajo sunci sušiti zemlo, hladijo sunyno vročino, čistijo nesnaxen zrak, odgonijo dosta betegov ino zderxavajo zdravje, xenejo megle od ednega strana do drugega, ino prinesejo tak dex povsih dexélah, tirajo na morji barke ino v' vinogradih klopotce.

46.

Tudi ogen je za ylovevjo xivljenje velika potreba. Z' njim si v' temi svetimo. Z' njim se varijo, pečejo ino práxijo jedi. Z' njim se ljudje segrévajo v' hixah ino tudi pod velikim nebom. Z' njim se raspusa zlato, srebro, xelézo ino dosta drugih reyi.

47.

Ogen, kda se kuri, gori na plamen. Pred njim vidimo dim, s' kerega se nalovijo saje. Skoz ogen zexgane reyi postanejo vogolje ino pepel. Na ogen moremo vseli posebno pazko meti, da si kde ne vuxgemo ino skurimo kaj na kvár. Z' vodo se ogen hitro vgasne.

48.

Voda napája zemlo ino vse, kaj na zemli rase ino xivi. Ona vre skoz menze ino vekse lukne z' bregov, se stéye operviy v' male potoke, is to-tih v' bistrè reke ino velike tekòye vode, kere se zadniy vse v' morje zléjejo ino odtamdod skoz megle po zraki pá nazaj v' dexéle pridejo.

49.

Na nekih straneh vre iz zemle xge-
ya voda. Na njej si ljudje delajo za
vraytvo toplice. Neka vreoyina xa-
ri po soli; ona se zato veli solätina
ali slatina, ino zvräyi tudi vnože be-
texnike. V Idriji na Krajnskemi
teye iz zemle tudi celo xivo srebro, kero
se po vsih dexêlah drago odäva.

50.

V teköyih ino tudi v stojeyih vo-
dah, posebno pä v morji je dosta vo-
dêne stvarine. Naj znanere so nam
ribe ino raki. Naj veksa vsih mors-
kih stvari je riba z iménom balëna.
Ona xivi blizo sto lét, ino doräse
xmeyo na jezero centov. Njene yobe so

tak velike, da ma' v' njih ladja z' osmimi moxi lahko prostor.

51.

Zemlja je okrugla. Dva tretja dela sta objeta z' vodo, tretji del pa je suhi, ino toti se razlovi na pet svetnih delov. Oni se imenujejo: Európa, Azija, Afrika, Amerika, Australja. V Európi prebivamo mi. V Aziji je stvorjen prvi ylovek. V Afriki so ljudje od sunyne vrojine yerni. V Ameriki majo ljudje te den; kda je pri nas noy. V Australji je nepriatelno xiveti.

52.

Iz bregov se kopa xelézo, ocel, olov, svinec, mèd, kotel, srebro, zlato. V nekih bregih se najde tudi sol.

Eni bregi pa plujejo celo ogen, naj-
 rey: Etna na Sicilskemi, ino Veziuv
 na Neapolitanskemi. Naj visezi bre-
 gi po celemi sveti so v Ameriki. Na
 vsih visokih bregih je strazno merzlo,
 teliko merzlej, keliko visezi so.

53.

Med pernato stvarjo je pav naj
 lepsi, kraliy naj menzi, struc pa
 naj vekzi. Zadni je vekzi ino dosta
 visezi, kak konj. On znese vsako leto
 trideset ali stirdeset telikih jajc, kak
 sredne tikve, ino z ednim jajcom se
 dva ali trije yloveki lahko nasitijo.
 Med insekti pa se se dosta menze
 stvari znajdejo kak igline spice.

Štirinoxnih stvari na zemli, je slon naj veksi. On je tak močen, da osem ljudi lahko nese. Njegov herzel je posebno imeniten; kajti v njega si on lahko vise dvajsti pintov vode navléye, in tistega, ker ga svadi, vsega poléje. On doxivi bliso sto ino petdeset lét, ma dva predna zobata tak velika, da xe eden okóli osemdeset funtov vaga. Njegov dom je Azija ino Afrika.

1 I	edna	25 XXV	pet ino
2 II	dve		dvajsti
3 III	tri	26 XXVI	šest ino
4 IV	štiri		dvajsti
5 V	pet	27 XXVII	sedem ino
6 VI	šest		dvajsti
7 VII	sedem	28 XXVIII	osem ino
8 VIII	osem		dvajsti
9 IX	devet	29 XXIX	devet ino
10 X	deset		dvajsti
11 XI	ednajst	30 XXX	trideset
12 XII	dvanajst	40 XL	štirideset
13 XIII	trinajst	50 L	petdeset
14 XIV	štirnajst	60 LX	šestdeset
15 XV	petnajst	70 LXX	sedemdeset
16 XVI	šestnajst	80 LXXX	osemdeset
17 XVII	sedemnajst	90 XC	devetdeset
18 XVIII	osemnajst	100 C	stó
19 XIX	devetnajst	200 CC	dvestó
20 XX	dvajsti	300 CCC	tristó
21 XXI	eden ino	400 CD	štiristó
	dvajsti	500 D	petstó
22 XXII	dva ino	600 DC	šeststó
	dvajsti	700 DCC	sedemstó
23 XXIII	tri ino	800 DCCC	osemstó
	dvajsti	900 CM	devetstó
24 XXIV	štir ino	1000 M	jezero.
	dvajsti		

S' PISMENKAMI
ANDREA LAJKAMA V' GRADCI.

V E D O Č D A N J E.

Polek totih knig se so v' Radgoni, pri Alojzji Wajcingeri, knigári, tudi dobiti:

Dainko, Evangelji na vse nedéle ino svetke skoz leto, tretjokrat na svetlo dani, 1813.

- — Svetega prisma zgodbe iz starega zákona, drugokrat na svetlo dane, 1824.
- — Svetega prisma zgodbe iz novega zákona, pervokrat na svetlo dane, 1824.
- — Knixica poboxnosti, za mlade ino dorášene Kristjáne, stertokrat na svetlo dana, 1824.
- — Opravilo svete meše, spovedne ino druge prilijne molitbe za katolske Kristjane, drugoq na svetlo dane, 1824.
- — Kmet Izidor s' svojimi otróki ino ludmi, ali pripodóbní navuki dobrih staršov za svoje otroke ino podloxne, knixica za vsakega kmeta ino texáka, pervokrat na svetlo dana, 1824.
- — Lehrbuch der windischen Sprache, ein Versuch zur gründlichen Erlernung derselben

für Deutsche, zur vollkommeneren Kennt-
niß für Slowenen, 1824.

Kyzmiq, Evangelji na vse nedéle ino svetke
skoz leto, 1821.

— — Molitvena knixica za vsakega Krist-
jana, 1821.

— — A, B, C, za Slovence na Vogerskem.

